(Besluiten aangenomen krachtens titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie)

GEMEENSCHAPPELIJKE STRATEGIE VAN DE EUROPESE RAAD van 11 december 1999 ten aanzien van Oekraïne

(1999/877/GBVB)

DE EUROPESE RAAD,

Gelet op het Verdrag betreffende de Europese Unie, met name op artikel 13, lid 2,

Overwegende dat op 1 maart 1998 een overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en Oekraïne anderzijds, in werking is getreden,

HEEFT DE VOLGENDE GEMEENSCHAPPELIJKE STRATEGIE AANGENOMEN:

DEEL I

VISIE VAN DE EUROPESE UNIE OP HAAR PARTNERSCHAP MET OEKRAÏNE

1. Het strategische partnerschap tussen de Europese Unie (EU) en Oekraïne, dat op gemeenschappelijke waarden en belangen stoelt, is een cruciale factor voor het versterken van vrede en vergroten van stabiliteit en welvaart in Europa. De vrijheid, de onafhankelijkheid en de stabiliteit van Oekraïne behoren tot de grootste verworvenheden van het nieuwe, van oude scheidslijnen verloste Europa. Zowel op de landkaart als door zijn afmetingen, de hulpbronnen voor zijn bevolking en zijn ligging langs de noord-zuid- en de oost-westas neemt Oekraïne een unieke plaats in binnen Europa, en vervult het land een belangrijke rol in de regio.

2. Oekraïne onderhoudt thans uitstekende betrekkingen met alle buurlanden en heeft grote stappen gezet in de opbouw van de natie en de versteviging van de democratie. Het feit dat Oekraïne sinds de onafhankelijkheid, ondanks zijn binnenlandse problemen en diversiteit, een stabiliserende rol heeft kunnen vervullen in de regio, is een prijzenswaardige prestatie. De EU is er verheugd over dat Oekraïne nauw betrokken is bij de stabilisatie van zijn regio, en moedigt de versterking van de rol van Oekraïne in de regionale samenwerkingsfora aan. Ook is de EU ingenomen met de inzet van Oekraïne voor nucleaire ontwapening en zijn coöperatieve houding bij de handhaving van de Europese en de internationale vrede en veiligheid, met name via de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en de Verenigde Naties.

3. Het strategische partnerschap tussen de EU en Oekraïne is sinds de onafhankelijkheid van Oekraïne voortdurend versterkt. In dat verband is de overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking een veelzeggend resultaat. Oekraïne was de eerste van de Nieuwe Onafhankelijke Staten die een dergelijke overeenkomst ondertekende, hetgeen een uiting was van de wil van de EU en Oekraïne om de samenwerking te intensiveren. Door macrofinanciële bijstand, het Tacis-programma en door middel van bilaterale programma's verleent de EU waardevolle steun om Oekraïne in zijn overgangs- en hervormingsproces terzijde te staan.

4. Na afloop van het huidige uitbreidingsproces zullen sommige toekomstige lidstaten een buitengrens delen met Oekraïne. De uitbreiding van de Unie zal de economische dynamiek en de politieke stabiliteit in de regio versterken, en zodoende de mogelijkheden voor samenwerking met Oekraïne vergroten.

5. De EU heeft de volgende strategische doelstellingen ten aanzien van Oekraïne:

— bijdragen tot het ontstaan van een stabiele, open en pluralistische democratie in Oekraïne, die wordt beheerst door de beginselen van de rechtsstaat en de basis vormt voor een welvarende markteconomie die ten goede komt aan alle burgers van Oekraïne;

— samenwerken met Oekraïne bij de handhaving van de stabiliteit en de veiligheid in Europa en daarbuiten, en bij het vinden van doeltreffende antwoorden voor gemeenschappelijke problemen waarmee het continent wordt geconfronteerd;

— economische, politieke en culturele samenwerking, alsmede samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, met Oekraïne intensiveren.

6. De EU erkent de Europese aspiraties van Oekraïne en is verheugd over het feit dat het land voor Europa heeft gekozen. De EU blijft vastbesloten met Oekraïne samen te werken op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, ter ondersteuning van een geslaagd politiek en economisch veranderingsproces in Oekraïne, waardoor de verdere toenadering van Oekraïne tot de EU zal worden vergemakkelijkt. De EU en haar lidstaten bieden aan om de verschillende ervaringen die zij hebben opgedaan met de opbouw van moderne politieke, economische, sociale en administratieve structuren, met Oekraïne te delen, zonder uit het oog te verliezen dat Oekraïne zelf de voornaamste verantwoordelijkheid voor zijn toekomst draagt.

7. Derhalve neemt de Europese Raad deze gemeenschappelijke strategie aan om het strategische partnerschap tussen Oekraïne en de EU te versterken. De Europese Raad erkent dat een stabiel en veilig Oekraïne bij uitstek in het belang van de EU is. De rechtsgrondslag voor de betrekkingen tussen de EU en Oekraïne is de overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking (OPS). Volledige uitvoering van die overeenkomst is een voorwaarde voor een geslaagde integratie van Oekraïne in de Europese economie, en zal Oekraïne tevens helpen zijn Europese identiteit te bevestigen.

8. De EU en haar lidstaten zullen de coördinatie, samenhang en complementariteit van alle aspecten van hun beleid ten aanzien van Oekraïne verder ontwikkelen. De Unie, de Gemeenschap en haar lidstaten zullen ook met en in regionale en internationale organisaties alsmede met gelijkgestemde partners samenwerken om de doelstellingen van de OPS en deze gemeenschappelijke strategie te verwezenlijken. De standpunten die de lidstaten in alle relevante fora innemen, zullen met deze gemeenschappelijke strategie in overeenstemming zijn. De Europese Raad verzoekt Oekraïne om op basis van deze gemeenschappelijke strategie met de EU samen te werken, hetgeen beide partijen tot voordeel zal strekken.

DEEL II

HOOFDDOELSTELLINGEN

De Europese Raad heeft de volgende hoofddoelstellingen vastgesteld:

I. Ondersteuning van het democratisch en economisch overgangsproces in Oekraïne

II. Stabiliteit en veiligheid waarborgen, en het hoofd bieden aan gemeenschappelijke uitdagingen op het Europese continent

III. Ondersteuning van versterkte samenwerking tussen de EU en Oekraïne binnen de context van de EU-uitbreiding

I. **Ondersteuning van het democratisch en economisch overgangsproces in Oekraïne**

De EU en Oekraïne hebben er een gemeenschappelijk belang bij het democratisch en economisch overgangsproces in Oekraïne te versnellen. Een geslaagde overgang in Oekraïne zal niet alleen Oekraïne, maar de gehele regio welvaart brengen. Wil dat veranderingsproces kans van slagen hebben, dan moeten er hervormingen plaatsvinden om de democratie en de rechtsstaat te verstevigen, alsook economische en sociale hervormingen die nodig zijn voor de totstandbrenging van een functionerende markteconomie.

De EU stelt voor om de samenwerking met Oekraïne te versterken op de volgende gebieden:

i) *Consolidering van de democratie, de rechtsstaat en de openbare instellingen in Rusland*

9. De EU is ingenomen met de prestaties van Oekraïne bij het leggen van de fundamenten voor een democratisch stelsel, met name bij de instelling van een meerpartijenstelsel en de invoering van een parlementair staatsbestel. De EU erkent de resultaten die Oekraïne heeft behaald bij het bewaren van zijn eenheid ondanks de diverse samenstelling van het land.

10. De EU steunt Oekraïne bij al zijn inspanningen om de democratie en behoorlijk bestuur, de mensenrechten en de rechtsstaat te consolideren. De EU is van mening dat de rechtsstaat een voorwaarde is voor de ontwikkeling van een functionerende markteconomie die alle burgers van Oekraïne kansen en voordelen biedt. De EU steunt de inspanningen van Oekraïne voor de hervorming van het rechtsstelsel in het kader van de OPS. Een goed werkende onafhankelijke rechterlijke macht, een professionele politiemacht, de ontwikkeling van een meritocratisch, goed opgeleid en betrouwbaar overheidsapparaat op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau zijn alle doorslaggevend voor een doeltreffende uitvoering van overheidsbesluiten. De EU moedigt Oekraïne aan in zijn inspanningen om de efficiëntie, de transparantie en het democratische karakter van zijn overheidsinstellingen uit te bouwen, met inbegrip van de ontwikkeling van vrije media. Die inspanningen zijn een voorwaarde voor economische en sociale ontwikkeling, en dragen bij tot de opbouw van een moderne civiele samenleving.

11. De EU hecht belang aan de ontwikkeling van een civiele samenleving en een concurrentiegericht, investeringsvriendelijk ondernemingsklimaat in Oekraïne, en moedigt de inwoners en de niet-gouvernementele organisaties van de EU en Oekraïne aan de onderlinge banden aan te halen. De EU is verheugd over het feit dat Oekraïne een memorandum van overeenstemming heeft gesloten met de OVSE, en beveelt Oekraïne ten zeerste aan nauw samen te werken met de OVSE-projectcoördinator in Oekraïne. De EU steunt de inspanningen van Oekraïne voor de bescherming en de bevordering van de rechten van minderheden, en roept Oekraïne op om zijn goede werk op dit gebied, inclusief de samenwerking met de Hoge Commissaris voor nationale minderheden, voort te zetten.

12. De EU hecht bijzonder belang aan nauwe samenwerking met Oekraïne in het kader van de Raad van Europa en de OVSE. In dat verband dringt de EU er bij Oekraïne op aan zijn verplichtingen na te komen en zijn wetgeving aan te passen om aan de normen en standaarden van de Raad van Europa te beantwoorden, met name aan de verplichtingen die Oekraïne is aangegaan bij de toetreding tot de Raad van Europa in 1995. De EU neemt nota van de bevindingen van de verkiezingswaarnemingsmissie van de OVSE/het Bureau voor democratische instellingen en mensenrechten (ODIHR) betreffende het verloop van de presidentsverkiezingen van 1999 in Oekraïne, namelijk dat bij de organisatie van die verkiezingen een aantal OVSE-verplichtingen niet zijn nagekomen, en roept Oekraïne op om de in het verslag van de OVSE-waarnemingsmissie gedane aanbevelingen voor toekomstige verkiezingen ter harte te nemen.

ii) *Ondersteuning van het economisch overgangsproces in Oekraïne*

13. De EU heeft zich ertoe verbonden de inspanningen van Oekraïne te ondersteunen bij het scheppen van een klimaat dat bevorderlijk is voor economische activiteiten, en zal de economische en sociale hervormingen van Oekraïne steunen.

14. De EU moedigt Oekraïne aan om een macro-economisch beleid te voeren dat gericht is op prijsstabiliteit, gezonde overheidsfinanciën en een stabiele stand van de lopende rekeningen. Om een stap verder te zetten naar prijsstabiliteit, is het van belang dat de centrale bank onafhankelijk van politieke inmenging kan opereren. De bedrijfseconomische voorschriften voor toezicht op de financiële sector moeten worden aangescherpt. De belastinginning behoeft verbetering, en uitzonderlijke kwijtscheldingen en belastingvrijstellingen voor specifieke sectoren van de economie moeten worden vermeden.

15. De EU moedigt Oekraïne ten zeerste aan zijn inspanningen op te voeren om een functionerende markteconomie op te bouwen door middel van grotere structurele economische en administratieve hervormingen in het kader van een alomvattend hervormingsprogramma dat is overeengekomen met het Internationaal Monetair Fonds. In dat verband moet er worden gewerkt aan de vaststelling en de oplegging van duidelijke eigendomsrechten, verdere privatisering, verdere prijsliberalisering, verhoging van de gemeentelijke tarieven voor energie, water en huren tot een volledig kostendekkend niveau, herstructurering van het bedrijfsleven en stimulering van de groei van het midden- en kleinbedrijf. Het algehele tempo van die hervormingen moet worden opgeschroefd. Wat de sectorale hervormingen betreft, dient de aandacht in het bijzonder uit te gaan naar de landbouw-, de energie- en de vervoerssector.

16. Er moet er een proces van landhervorming op gang worden gebracht, onder meer om het pachten op lange termijn van land als onderpand voor leningen te vergemakkelijken, waardoor de weg wordt geëffend voor meer investeringen in de landbouwsector.

17. Het aantrekken en beschermen van binnen- en buitenlandse investeringen is eveneens van cruciale betekenis voor de ontwikkeling van Oekraïne. In dat verband merkt de EU op dat verhalen over corruptie en zwak bestuur schadelijk zijn voor de economische reputatie van Oekraïne. De EU zal Oekraïne steunen bij het uitstippelen en uitvoeren van het economisch beleid dat nodig is om de binnen- en buitenlandse investeringen te doen toenemen, en aan de eisen van internationale leners te voldoen.

18. Gezien de zware verplichtingen van Oekraïne in verband met de schuldendienst, zal voor het economisch herstel van Oekraïne de permanente betrokkenheid van particuliere kredietverschaffers vereist zijn. Voor de problemen van Oekraïne in verband met de schuldendienst moeten coöperatieve oplossingen worden gevonden.

19. De EU is zich er ten volle van bewust dat de economische hervormingen van Oekraïne zich soms onder moeilijke externe condities moeten voltrekken. De EU zal in voorkomend geval overeenkomstig vastgestelde criteria en procedures macrofinanciële bijstand blijven verlenen ter ondersteuning van macro-economische stabilisatie en alomvattende structurele hervormingen die stroken met de programma's van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. De EU zal blijven klaarstaan om de economische hervormingen in Oekraïne in die omstandigheden te ondersteunen. Met behulp van macrofinanciële bijstand van de EU kan Oekraïne zijn economie open stellen en beter aanpassen, de concurrentie bevorderen en zijn economie verder in de Europese en de mondiale economie integreren.

20. De EU zal Oekraïne steunen via de bevordering van de geleidelijke aanpassing van de Oekraïnse wetgeving aan die van de EU, met name op gebieden als het mededingingsbeleid, normen en certificering, intellectuele-eigendomsrechten, douaneprocedures en milieu.

21. Bij de uitvoering van een programma voor de totstandbrenging van een functionerende markteconomie moet een accuraat socialezekerheidsstelsel worden opgezet, zodat de sociale aspecten van de overgang naar een markteconomie in aanmerking worden genomen.

II. **Stabiliteit en veiligheid waarborgen, en het hoofd bieden aan gemeenschappelijke uitdagingen op het Europese continent**

De EU en Oekraïne hebben er gemeenschappelijk belang bij de stabiliteit en veiligheid te handhaven in een vrij en democratisch Europa. Door de geopolitieke situatie van Oekraïne, langs de noord-zuid- en de oost-westas, neemt het land binnen Europa een unieke plaats in. De EU erkent het belang van Oekraïne in de regio. In dat verband stelt de EU voor de samenwerking met Oekraïne te versterken en daarbij met name aandacht te besteden aan nucleaire veiligheid en intensivering van de politieke dialoog, waarin wordt voorzien in de OPS, om die samenhangender en operationeler te maken.

De EU wenst de samenwerking met Oekraïne te intensiveren om doeltreffende antwoorden te vinden voor gemeenschappelijke uitdagingen voor het continent op de volgende gebieden:

i) *Samenwerking ter versterking van de stabiliteit en de veiligheid in Europa*

22. De EU steunt de inspanningen van Oekraïne om de samenwerking en de stabiliteit in zijn regio te bevorderen, mede in de context van de Organisatie voor Economische Samenwerking Zwarte Zee, de Raad van Oostzeestaten en de GUUAM-groep (Georgië, Oekraïne, Oezbekistan, Azerbeidzjan, Moldavië). De EU is verheugd over de positieve ontwikkeling van de betrekkingen van Oekraïne met al zijn buurlanden en is van mening dat Oekraïne er belang bij heeft dat die betrekkingen nauw en stabiel blijven. De EU neemt ook nota van de bijdrage die Oekraïne levert aan de stabiliteit in Europa door zijn rol als waarnemer in het kader van het Stabiliteitspact voor Zuid-Oost-Europa.

23. De EU en Oekraïne hebben een gemeenschappelijk belang bij het behoud van stabiliteit en veiligheid in een vrij en democratisch Europa. Er zijn versterkte overlegmechanismen tussen de EU en Oekraïne in het kader van de OPS, de Raad van Europa en de Verenigde Naties nodig, evenals intensieve samenwerking tussen de OVSE en Oekraïne, om gezamenlijk doeltreffende oplossingen te vinden voor Europese en mondiale veiligheidsproblemen.

24. De EU feliciteert Oekraïne met zijn uitverkiezing in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (2000-2001). Dat vergroot de noodzaak voor de EU om haar politieke dialoog met Oekraïne op ambtenaren- en ministersniveau, zowel bilateraal als via EU-mechanismen, verder te verdiepen en uit te bouwen. Door de aanneming van het Europees Veiligheidshandvest zal de onderlinge samenwerking tussen de lidstaten van de OVSE worden versterkt.

25. De EU bevordert en steunt de dialoog over algemene en specifieke onderwerpen met betrekking tot crisisbeheersing en veiligheidsbevordering, zoals die de afgelopen jaren tussen de West-Europese Unie en Oekraïne tot ontwikkeling is gekomen, alsmede de intensivering van praktische samenwerking op dit gebied, met name door de uitvoering van het actieplan dat onlangs door de West-Europese Unie en Oekraïne is opgesteld.

26. De EU is tevens geïnteresseerd in versterking van de samenwerking met Oekraïne op het gebied van uitvoercontrole en non-proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen ervan, en moedigt Oekraïne aan om zijn verplichtingen uit hoofde van het verdrag inzake chemische wapens na te komen.

27. Voorts moedigt de EU Oekraïne aan om de doelstellingen te verwezenlijken van het verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens. De EU moedigt Oekraïne ook aan om een strategie te ontwikkelen voor de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens.

ii) *Samenwerking op het gebied van milieu, energie en nucleaire veiligheid*

28. De EU zal de stabiliteit in Europa proberen te vergroten en met Oekraïne samenwerken op het gebied van energie en nucleaire veiligheid door een alomvattende hervorming van de energiesector te ondersteunen, onder andere via permanente samenwerking met Oekraïne bij de uitvoering van het financiële herstelplan voor de energiesector, dat onder andere prijsliberalisatie, verbeterde geldinning en privatisering van de distributiebedrijven omvat. In dat verband zal de EU een efficiënt en milieuverantwoord energiegebruik in Oekraïne bevorderen, evenals de versterking van nieuwe energie-instellingen en -autoriteiten en hun beleidsvormend vermogen.

29. Nucleaire veiligheid en de stillegging van de kerncentrale van Tsjernobyl vormen een prioriteit in de betrekkingen tussen de EU en Oekraïne. De EU moedigt de ontwikkeling aan van een onafhankelijke regelgevende instantie op nucleair gebied in Oekraïne, en dringt er bij Oekraïne op aan zich te houden aan zijn toezegging om het memorandum van overeenstemming tussen de G7 en Oekraïne van 1995 betreffende de sluiting van Tsjernobyl uit te voeren. Als tegenprestatie zal de EU Oekraïne steunen bij de financiering van vervangende energieopwekkingscapaciteit in Oekraïne.

30. De EU is ook geïnteresseerd in intensivering van de samenwerking met Oekraïne op gebieden als stralingsbescherming, afvalbeheer, ontsmetting en ontmanteling van kerninstallaties, en studies op het gebied van fusietechnologie. De onlangs tussen Euratom en Oekraïne ondertekende samenwerkingsovereenkomsten op het gebied van nucleaire veiligheid en thermonucleaire fusie zullen de samenwerking in dezen vergemakkelijken.

31. Voorts moedigt de EU Oekraïne aan om resolute maatregelen te nemen inzake milieubescherming. De bescherming van de volksgezondheid tegen drinkwater-, lucht- en bodemverontreiniging, het duurzaam en verantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de beperking van grensoverschrijdende lucht- en waterverontreiniging zijn prioriteiten op dit gebied.

III. **Ondersteuning van versterkte samenwerking tussen de EU en Oekraïne in de context van de EU-uitbreiding**

Na afloop van het huidige uitbreidingsproces zullen sommige toekomstige EU-lidstaten een buitengrens delen met Oekraïne. De EU wenst ertoe bij te dragen dat de EU en Oekraïne beide profijt hebben van dat proces. In dat verband stelt de EU voor de samenwerking met Oekraïne te versterken en daarbij bijzondere aandacht te schenken aan samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken. De EU stimuleert daarnaast de deelneming van Oekraïne aan regionale, Europese en mondiale structuren.

De EU zou op de volgende gebieden de samenwerking met Oekraïne kunnen versterken:

i) *Ondersteuning van de integratie van Oekraïne in de Europese en de mondiale economie*

32. De EU steunt Oekraïne en roept het land op zijn inspanningen te verdubbelen om aan de eisen van het lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) te voldoen. De EU moedigt Oekraïne aan om ten volle te profiteren van de door de OPS geboden mogelijkheden om de handel en investeringen over en weer te vergemakkelijken. De EU zal ook bestuderen hoe, behalve door toetreding tot de WTO, de nodige voorwaarden kunnen worden geschapen om in de toekomst een vrijhandelszone EU-Oekraïne tot stand te brengen, waarvan sprake is in de OPS.

33. Ter bevordering van een gunstig investeringsklimaat in Oekraïne moedigt de EU Oekraïne aan om verdere bilaterale overeenkomsten inzake de bescherming van investeringen met de EU-lidstaten te sluiten en te ratificeren, teneinde directe investeringen uit het buitenland te stimuleren. Voorts moedigt de EU de plaatselijke, regionale en nationale Oekraïnse autoriteiten aan de mogelijkheden van de nieuwe wet inzake overheidsconcessies te benutten om investeringen in de publieke infrastructuren en diensten aan te trekken.

ii) *Samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken*

34. De EU en Oekraïne hebben een gemeenschappelijk belang bij de ontwikkeling van samenwerking ter bestrijding van illegale immigratie en mensensmokkel. De EU en Oekraïne hebben er ook een gemeenschappelijk belang bij hun samenwerking te ontwikkelen op het gebied van grensbeveiliging en de bestrijding van gemeenschappelijke bedreigingen, zoals georganiseerde criminaliteit, het witwassen van geld en illegale wapen- en drugshandel.

35. Met het oog op het huidige EU-uitbreidingsproces zal de EU een intensievere dialoog met Oekraïne proberen te voeren over de aanpassing van het Oekraïnse visumbeleid aan dat van de EU door vaststelling van visumvereisten die aan de EG-regelgeving beantwoorden, en invoering van reisdocumenten die voldoende onvervalsbaar zijn.

iii) *Regionale en grensoverschrijdende samenwerking met de omringende landen*

36. De EU moedigt de ontwikkeling en versterking aan van regionale en grensoverschrijdende samenwerkingsinitiatieven waarbij Oekraïne en zijn buurlanden betrokken zijn. In dat verband zal de EU meer nadruk leggen op onderwerpen met betrekking tot grensbeheer.

37. Wat betreft de ontwikkeling van infrastructuurnetwerken, met name op het gebied van vervoer, telecommunicatie, elektriciteit en energiepijpleidingen, besteedt de EU via Tacis speciale aandacht aan regionale initiatieven, zoals Inogate (grensoverschrijdend olie- en gasvervoer naar Europa) en Traceca (Transportcorridor Europa-Kaukasus-Centraal-Azië), om de economische samenwerking in de regio te verbeteren. De EU zal nagaan welke mogelijkheden er zijn voor een verbinding van de Oekraïnse vervoerssystemen (weg en spoor) met de trans-Europese netwerken, en zal streven naar een wederzijds bevredigende oplossing van vervoersproblemen. Daarbij zal in het bijzonder worden gezorgd voor nauwere coördinatie met andere donoren en met internationale financiële instellingen, en zal de betrokkenheid van de particuliere sector worden bevorderd, hetgeen essentieel zal zijn voor het welslagen van deze onderneming.

INSTRUMENTEN EN MIDDELEN

Algemene bepalingen

38. Deze gemeenschappelijke strategie wordt uitgevoerd volgens de toepasselijke procedures van de Verdragen. De Raad en de Commissie zien overeenkomstig de in de artikelen 3 en 13 van het Verdrag betreffende de Europese Unie omschreven verantwoordelijkheden toe op de eenheid, de samenhang en de doeltreffendheid van het optreden van de EU ter uitvoering van deze gemeenschappelijke strategie.

39. De EU draagt bij tot de verwezenlijking van de genoemde doelstellingen van deze gemeenschappelijke strategie door gebruik te maken van alle terzake dienende instrumenten en middelen waarover de Unie, de Gemeenschap en de lidstaten beschikken.

40. Overeenkomstig de artikelen 18 en 26 van het Verdrag betreffende de Europese Unie staat de secretaris-generaal van de Raad, hoge vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB), de Raad en het voorzitterschap bij, in het kader van zijn verplichtingen uit hoofde van de Verdragen, bij de uitvoering van deze gemeenschappelijke strategie met betrekking tot de doelstellingen en initiatieven die onder het GBVB vallen. De Commissie zal volledig bij de werkzaamheden worden betrokken overeenkomstig de artikelen 18 en 27 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

De Raad, de Commissie en de lidstaten

41. De Raad, de Commissie en de lidstaten:

— evalueren overeenkomstig hun bevoegdheden en vermogens de bestaande acties, programma's, instrumenten en beleidsmaatregelen, teneinde ervoor te zorgen dat ze stroken met de onderhavige strategie, waarbij wordt uitgegaan van de voornaamste doelstellingen in deel II, en naar behoren rekening wordt gehouden met de specifieke initiatieven in deel III;

— maken volledig en passend gebruik van de bestaande instrumenten en middelen, met name de OPS, en alle terzake dienende programma's van de EU en de lidstaten, en maken daartoe een indicatieve inventaris van de middelen van de Unie, de Gemeenschap en de lidstaten op met behulp waarvan deze gemeenschappelijke strategie zal worden uitgevoerd, en houden deze inventaris bij.

Coördinatie

42. De lidstaten leveren extra inspanningen om hun acties ten aanzien van Oekraïne te coördineren, onder meer bij regionale en internationale organisaties zoals de Raad van Europa, de VN, de OVSE, de OESO en de internationale financiële instellingen; tevens wordt gezorgd voor coördinatie met de Gemeenschap, waar deze over bevoegdheden beschikt.

43. De coördinatie tussen de lidstaten en de Commissie moet ook worden geconsolideerd, onder meer via geregeld overleg tussen hun respectieve vertegenwoordigers in Oekraïne.

44. De Raad, de Commissie en de lidstaten streven naar een effectievere samenwerking met regionale en internationale organisaties, en zullen met andere gelijkgestemde landen trachten de doelstellingen van de strategie te verwezenlijken.

45. De EU zal de kandidaat-lidstaten in het door de Europese Raad van Luxemburg in december 1997 ingeluide toetredingsproces verzoeken zich bij deze gemeenschappelijke strategie aan te sluiten.

Uitvoering en herziening

46. De Raad:

— zorgt ervoor dat elk aantredend voorzitterschap in het kader van zijn algemene programma aan de Raad een werkplan voorlegt voor de uitvoering van deze gemeenschappelijke strategie, dat is gebaseerd op de voornaamste doelstellingen in deel II, en naar behoren rekening houdt met de specifieke initiatieven in deel III;

— beziet en evalueert het optreden van de EU uit hoofde van deze strategie, en brengt minstens eenmaal per jaar verslag uit aan de Europese Raad over de vorderingen met de verwezenlijking van de doelstellingen;

— houdt de situatie in Oekraïne en de stand van de samenwerking van Oekraïne bij de uitvoering van deze strategie in het oog, onder meer door middel van periodieke rapporten van de missiehoofden, en geeft in zijn verslag aan de Europese Raad een oordeel daarover;

— doet indien nodig aanbevelingen aan de Europese Raad voor wijzigingen in de delen II en III van deze strategie.

47. De Commissie zal, binnen het kader van haar bevoegdheden, een bijdrage leveren tot bovengenoemde werkzaamheden.

Samenwerking met Oekraïne

48. De EU en haar lidstaten zullen nauw met Oekraïne samenwerken om deze gemeenschappelijke strategie uit te voeren, met name via de OPS en de instellingen daarvan.

Specifieke initiatieven

49. De EU streeft de in deel III van deze gemeenschappelijke strategie genoemde gemeenschappelijke initiatieven na, die gebaseerd zijn op de in deel II geïdentificeerde hoofddoelstellingen. Deze initiatieven worden zonodig aangepast, en sluiten niet uit dat er gedurende de looptijd van deze gemeenschappelijke strategie nieuwe initiatieven kunnen worden genomen. De Raad, de Commissie en de lidstaten zullen, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden en hoedanigheden, de verwezenlijking van deze specifieke initiatieven steunen en nastreven.

DEEL III

SPECIFIEKE INITIATIEVEN

De volgende specifieke initiatieven worden nagestreefd, zonder dat daarmee eventueel nieuwe initiatieven worden uitgesloten:

Consolidering van de democratie, de rechtsstaat en de openbare instellingen in Oekraïne

50. De EU zal zich ervoor beijveren de democratie, behoorlijk bestuur, de mensenrechten en de rechtsstaat in Oekraïne aan te moedigen door:

— Oekraïne te steunen in zijn inspanningen om zijn internationale verplichtingen inzake democratie en mensenrechten na te komen overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van Dublin, in het bijzonder met betrekking tot de afschaffing van de doodstraf, en de bevordering van behoorlijk bestuur, van een efficiënt en doeltreffend rechtssysteem en een democratisch lokaal bestuur, onder andere in samenwerking met de Raad van Europa en de OVSE;

— een geregelde dialoog tussen de ombudsmaninstanties van de EU-lidstaten en Oekraïne in te stellen om de rol van deze instanties in Oekraïne te versterken;

— Oekraïne aan te moedigen de relevante internationale instrumenten op het gebied van de mensenrechten te ondertekenen, te bekrachtigen en uit te voeren, met name het tweede facultatief protocol bij het VN-verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het zesde aanvullend protocol bij het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, alsmede het VN-verdrag betreffende de status van vluchtelingen;

— de samenwerking tussen journalisten en de relevante autoriteiten te versterken, om bij te dragen tot de ontwikkeling van vrije media. De Commissie zal in samenwerking met de lidstaten de mogelijkheid onderzoeken om bijstand te verlenen voor de uitzending van een programma als Euronews via de Oekraïnse televisie. Er zal vóór juni 2000 met de werkzaamheden worden begonnen.

Ondersteuning van het economische overgangsproces in Oekraïne

51. De EU zal Oekraïne helpen het economische hervormingsproces vooruit te helpen door het effect van economische beleidsadviezen te vergroten, onder meer via een passende dialoog op hoog niveau, in het kader van de OPS, teneinde de ontwikkeling van een moderne, liberale markteconomie te bevorderen.

52. De EU is bereid technische bijstand te verlenen ter ondersteuning van het proces van economische en sociale hervormingen van Oekraïne, mits Oekraïne maatregelen neemt om de nodige voorwaarden voor zulke hervormingen te scheppen. De EU zal de mogelijkheid onderzoeken om technische bijstand aan Oekraïne te verlenen voor:

— ondersteuning van de ontwikkeling van een transparant en stabiel wetgevings-, regelgevings- en institutioneel kader in Oekraïne om de economische bedrijvigheid aan te zwengelen en binnenlandse en buitenlandse investeringen te bevorderen. De Commissie zal in samenwerking met de lidstaten en andere bevoegde instanties vóór december 2000 een verslag over dit initiatief opstellen;

— de bevordering van een geleidelijke aanpassing van de Oekraïnse wetgeving aan die van de EU en van de uitvoering daarvan, met name op het gebied van mededingingsbeleid, financiële diensten, normen en certificering, begrotingsbeleid, evenals werkgelegenheid en intellectuele-eigendomsrechten. De Commissie wordt verzocht hiertoe vóór juni 2000 passende voorstellen te doen;

— ondersteuning van de ontwikkeling van het stelsel van de gezondheidszorg, met name bewustwording en voorlichting op het gebied van de volksgezondheid, om de verspreiding van besmettelijke ziektes te beperken. De Commissie zal in samenwerking met de lidstaten en andere bevoegde instanties vóór juni 2001 een verslag over dit initiatief opstellen.

53. De lidstaten zullen bezien hoe zij Oekraïne kunnen bijstaan in:

— de ondersteuning van de ontwikkeling van een doelgericht socialezekerheidsstelsel, met speciale aandacht voor de sociale bijstand en pensioenstelsels;

— de ondersteuning van de sociale dialoog en de aanvaarding en uitvoering van de arbeidsnormen van de Internationale Arbeidsorganisatie, met name van de zeven fundamentele arbeidsnormen. Wat de bekrachtiging en uitvoering van wetgeving op het gebied van de werkgelegenheid betreft, zal bijzondere aandacht worden besteed aan gendergelijkwaardigheid.

Samenwerking ter versterking van de stabiliteit en de veiligheid in Europa

54. De EU zal bezien hoe, in het kader van de bestaande dialoog zoals die bij de OPS is ingesteld, meer continuïteit, flexibiliteit en inhoud aan de samenwerking met Oekraïne op het gebied van de stabiliteit en veiligheid in Europa kan worden gegeven, en hoe die meer operationeel en doeltreffend kan worden gemaakt, door:

— de mogelijkheden te bestuderen om geregelde trojka-dialoogvergaderingen op het niveau van deskundigen met Oekraïne in te stellen in de marge van de GBVB-groepen voor ontwapening, non-proliferatie en export van conventionele wapens, met als doel de eerste vergaderingen in de loop van 2000/eerste helft van 2000 te organiseren. De dialoog in die groepen zal ten doel hebben op de volgende gebieden samenwerking tussen de EU en Oekraïne tot stand te brengen: non-proliferatie van massavernietigingswapens, waaronder begrepen chemische wapens en handvuurwapens en lichte wapens op basis van het gemeenschappelijk optreden inzake handvuurwapens en lichte wapens (1999/34/GBVB);

— de mogelijkheid te overwegen om de dialoog tussen de EU en Oekraïne te intensiveren om verantwoordelijkheid en transparantie in de overdracht van conventionele wapens te bevorderen, waarbij in voorkomend geval de EU-gedragscode ten volle gebruikt zal worden;

— de mogelijkheden te onderzoeken voor een nauwere samenwerking bij conflictpreventie en crisisbeheersing, onder andere in het kader van de desbetreffende internationale organisaties, zoals de Verenigde Naties en de OVSE, en bij het streven naar een politieke regeling voor conflicten in de regio. Periodieke vergaderingen tussen Oekraïne en de Trojka van de Groep OVSE zouden daartoe bijdragen. Een van de doelstellingen zou zijn, met Oekraïne samen te werken om op het gebied van het buitenlandse beleid gezamenlijke initiatieven te ontwikkelen voor conflictpreventie en crisisbeheersing met betrekking tot specifieke derde landen en regio's, met name in aan de Oekraïne grenzende gebieden.

55. De EU zal reeds in 2000 de volgende specifieke initiatieven nemen met betrekking tot de versterking van de veiligheid en de stabiliteit in Europa:

— zij zal overwegen om de deelneming van Oekraïne te vergemakkelijken wanneer de EU gebruik maakt van de West-Europese Unie voor opdrachten die binnen het bestek van de Petersbergtaken vallen;

— zij zal bezien hoe zij Oekraïne kan bijstaan bij het nakomen van de verplichtingen van het verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens;

— zij zal bezien hoe samenwerking tussen de EU en Oekraïne op gang kan worden gebracht ter preventie van de handel in handvuurwapens, die een bron van instabiliteit voor Oekraïne en andere staten in de regio vormt. De EU zou, nadat de situatie en de behoeften in de regio zijn geïdentificeerd en geanalyseerd, een gemeenschappelijk optreden op dit gebied kunnen opstellen, teneinde:

1. de controlecapaciteit van de politie en/of de plaatselijke douanediensten te versterken;

2. deze specifieke vorm van criminaliteit aan te pakken door middel van bijzondere opleidingscursussen;

3. de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten van de EU en Europol te bevorderen om de analyse van de criminele activiteit op het gebied van handvuurwapens te verbeteren.

Samenwerking op het gebied van milieu, energie en nucleaire veiligheid

56. De Gemeenschap is bereid de inspanningen te ondersteunen van de speciale Task Force die is opgericht om de Oekraïnse autoriteiten bij te staan in hun inspanningen om de energiesector te hervormen.

57. De steun van de Gemeenschap voor het actieplan van de G7 omvat een bijdrage aan de financiering van de kortetermijnmaatregelen ter verbetering van de veiligheid van Tsjernobyl vóór sluiting, via de door de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling beheerde rekening „nucleaire veiligheid", de ontmanteling, het opvangen van de sociale gevolgen van de sluiting, het bijdragen aan het Shelter Implementation Plan, en deelneming in de financiering van vervangende capaciteit overeenkomstig eerdere toezeggingen ter compensatie van het energieverlies van Oekraïne, mits alle nodige procedures inzake de vereiste voortvarendheid bevredigend kunnen worden afgesloten, waaronder de vaststelling van een overeengekomen standpunt betreffende de conditionaliteit van de lening en de bewoordingen van de lenings- en garantieovereenkomst en mits Oekraïne zijn toezegging nakomt om het memorandum van overeenstemming van 1995 uit te voeren.

58. De EU zal trachten Oekraïne te steunen in zijn inspanningen om de negatieve gevolgen voor de volksgezondheid van de milieusituatie in Oekraïne te beperken — met name wat betreft de kwaliteit van drinkwater, de behandeling van afvalwater, de afvalinzameling en -verwijdering en de luchtverontreiniging. De EU zal institutionele hervormingen in de nutsbedrijven die verantwoordelijk zijn voor milieudiensten, andere technische bijstandprojecten en milieu-investeringen, ondersteunen.

59. De volgende „Milieu voor Europa"-conferentie wordt in september 2002 in Kiev gehouden en zal een gelegenheid bieden om het bewustzijn voor milieuvraagstukken in Oekraïne te vergroten. De lidstaten en de Commissie zullen de mogelijkheid overwegen om technische bijstand/steun aan het ministerie van Milieubescherming en Nucleaire Veiligheid te bieden voor de voorbereiding en planning van de conferentie.

Steun voor de integratie van Oekraïne in de Europese economie en de wereldeconomie

60. De EU blijft bereid om de inspanningen van Oekraïne verder te steunen en die steun waar nodig op te voeren opdat Oekraïne voldoet aan de eisen van het WTO-lidmaatschap. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan het opheffen van belemmeringen voor handel en investeringen in Oekraïne, te beginnen met de afschaffing van handelsmaatregelen die niet verenigbaar zijn met de OPS en de WTO.

61. De EU zal onderzoeken welke omstandigheden, naast het WTO-lidmaatschap, in de toekomst kunnen leiden tot de instelling van een vrijhandelszone EU-Oekraïne, als bedoeld in artikel 4 van de PSO. De lopende gezamenlijke economische uitvoerbaarheidsstudie van de vrijhandelsruimte zal belangrijke gegevens opleveren om de situatie te evalueren.

62. De Commissie zal onderzoeken hoe de investeringsdialoog met Oekraïne kan worden geïntensiveerd in het kader van het subcomité voor handel en investeringen van de OPS, en zal voor juni 2000 verslag uitbrengen aan de Raad.

Samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken

63. Gezien het huidige uitbreidingsproces van de EU, en rekening houdend met de positie van Oekraïne als belangrijk doorreisland voor de grensoverschrijdende stromen van een breed scala van illegale activiteiten, hebben de EU en Oekraïne er bijzonder veel belang bij de samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken op te voeren. De EU stelt voor de inspanningen toe te spitsen op:

— de beoordeling van de omvang van de illegale immigratie via Oekraïne. De lidstaten zullen, in samenwerking met de Commissie, vóór eind 2000 een „SWOT"-analyse (analyse van de sterke punten, de zwakke punten, de kansen en de bedreigingen) van de bestaande mechanismen uitvoeren om deze problemen te bestrijden; daar waar zwakke punten worden geconstateerd, zal de EU maatregelen overwegen om die te verhelpen;

— door verbetering van de samenwerking inzake de overname van eigen onderdanen, staatlozen en onderdanen van derde landen, met inbegrip van de sluiting van een overnameovereenkomst;

— door ondersteuning van de volledige toepassing van het Verdrag van Genève, inclusief het recht om asiel te verzoeken en eerbiediging van de beginselen van non-refoulement;

— door de instelling van een regelmatige dialoog tussen de justitiële autoriteiten van de lidstaten en Oekraïne in burgerlijke en strafzaken, onder andere door Oekraïne aan te sporen om belangrijke verdragen, zoals de overeenkomst van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit te ondertekenen, te ratificeren en toe te passen;

— door Oekraïne praktische hulp aan te bieden bij de toepassing van zijn wetgeving op het witwassen van geld, zodra deze van kracht wordt;

— door het opzetten van samenwerking tussen de wetshandhavingsinstanties van de lidstaten van de EU, Europol en de Oekraïnse handhavingsautoriteiten.

64. In Kiev zal een informeel netwerk worden opgezet dat bestaat uit de ambassades van de lidstaten van de EU, de Commissie en vertegenwoordigers van relevante internationale organisaties, teneinde de uitwisseling en analyse van informatie op het gebied van justitie en binnenlandse zaken te verbeteren. Door overleg in het kader van de OPS tussen de lidstaten, de Commissie, met inbegrip van de verbindingsfunctionarissen in Kiev, en de bevoegde Oekraïnse instanties zal het mogelijk zijn om een nauwkeurige analyse te maken van wat Oekraïne op dit gebied nodig heeft. Voor eind 2000 zal er een verslag aan de Raad worden voorgelegd.

Regionale en grensoverschrijdende samenwerking met nabuurlanden

65. De EU zal streven naar stimulering van de ontwikkeling en versterking van regionale en grensoverschrijdende samenwerkingsinitiatieven waarbij Oekraïne en zijn buurlanden betrokken zijn, door:

— gericht gebruik te maken van bestaande grensoverschrijdende samenwerking, regionale en bilaterale programma's. In dit verband zal bijzondere aandacht worden geschonken aan grensoverschrijdende vraagstukken, met inbegrip van de technische modernisering van de grensposten aan de grenzen van Oekraïne met Hongarije, Polen, Roemenië en Slowakije;

— verdere ontwikkeling van de Tacis-programma's die gericht zijn op verbetering van de ontwikkeling van infrastructuurnetwerken, zoals Inogate en Traceca teneinde de economische samenwerking in de regio te verbeteren.

Samenwerking op het gebied van cultuur, jumelage en uitwisseling

66. De EU zal nauwere banden tussen overheidsinstellingen, de civiele maatschappij en de NGO's van de EU en van Oekraïne steunen door:

— bevordering van onderwijs- en wetenschappelijke uitwisselingsprogramma's tussen scholen, universiteiten en onderzoeksinstituten, waarbij ook naar behoren aandacht wordt besteed aan het Centrum voor wetenschap en technologie in Oekraïne;

— de bevordering van jumelageprogramma's tussen nationale, regionale en lokale overheden alsook beroepsverenigingen, vakbonden, niet-gouvernementele organisaties en de media.

De Commissie en de lidstaten zullen hun programma's coördineren. De Commissie zal de mogelijkheid bestuderen om communautaire programma's voor dit doel in te zetten (Tacis, Tempus en Democracy). Ook zal gebruik worden gemaakt van de bilaterale instrumenten van de lidstaten.

Aan de hand van een inventaris van de bestaande instrumenten (die moet worden opgemaakt door de Commissie samen met het secretariaat-generaal van de Raad) en een onderzoeksmissie in Oekraïne zal de Commissie de Raad vóór juni 2000 verslag uitbrengen, en vervolgens voorstellen voor eventuele actie voorleggen.

DEEL IV

Geldigheidsduur

67. Deze gemeenschappelijke strategie is van toepassing vanaf de datum van bekendmaking en geldt voor een eerste periode van vier jaar. Zij kan op aanbeveling van de Raad worden verlengd, getoetst en zo nodig aangepast door de Europese Raad.

Bekendmaking

68. Deze gemeenschappelijke strategie wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad.

Gedaan te Helsinki, 11 december 1999.

Voor de Europese Raad

De Voorzitter

P. LIPPONEN